

Lovforslag nr. L. 19. Fremsat den 6. oktober 1978 af ministeren for Grønland.

Forslag

til

Lov om folkeskolen i Grønland

§ 1. Folkeskolen i Grønland er en offentlig skole. Folkeskolen består af en 9-årig hovedskole og kan videreføres med undervisning i yderligere et antal år.

§ 2. Der er 9 års undervisningspligt i Grønland. Undervisningspligten omfatter ethvert barn, der bor i Grønland eller skal opholde sig i Grønland i mindst 6 måneder.

Stk. 2. Når særlige grunde taler derfor, kan et barn dog fritages for undervisning efter 8 års undervisning.

Stk. 3. Et undervisningspligtigt barn skal deltage i folkeskolens undervisning, medmindre det på anden måde får en undervisning, der kan stå mål med folkeskolens.

Stk. 4. Forældremyndighedens indehaver eller den, der faktisk sørger for barnet, skal medvirke til, at det opfylder undervisningspligten.

§ 3. Folkeskolen skal modtage et barn, der er undervisningspligtigt efter § 2, til undervisning, herunder specialundervisning.

§ 4. Undervisningen i folkeskolen er vederlagsfri. Det samme gælder ophold på

kostskoler i Grønland og Danmark for børn i den undervisningspligtige alder, når kostskoleopholdet er tilrettelagt gennem folkeskolen i Grønland.

Stk. 2. Undervisningsmaterialerne stilles vederlagsfrit til rådighed for eleverne.

§ 5. Grønlands hjemmestyre fastsætter ved landstingsforordning nærmere regler om folkeskolen i Grønland, herunder om folkeskolens formål og styrelse, om undervisningspligtens opfyldelse og om ydelse af uddannelsesstøtte til skoleelever.

§ 6. Tidspunktet for lovens ikrafttræden bestemmes af ministeren for Grønland.

Stk. 2. Fra lovens ikrafttræden ophæves lov nr. 152 af 10. maj 1967 om skolevæsenet i Grønland, samt § 17, jfr. § 19, og § 22 i lov nr. 274 af 27. maj 1950 om skolevæsenet i Grønland.

Stk. 3. De bekendtgørelser m. v., der er udstedt i henhold til den i stk. 2 nævnte lovgivning, forbliver i kraft, indtil de ændres eller ophæves ved bestemmelser udfærdiget i medfør af denne lov.

Bemærkninger til lovforslaget

I folketingssamlingen 1977-78 fremsatte regeringen en række lovforslag som led i gennemførelsen af en hjemmestyreordning for Grønland, jfr. Folketingstidende 1977-78, sp. 9879. Lovforslagene blev efter 1. behandling i Folketinget - Folkestingstidende 1977-78, sp. 10830, henvist til udvalget angående grønlandslovene. Forslagene blev ikke færdigbehandlet i folketingssamlingen.

Nærværende lovforslag er en genfremstilling af det som led i hjemmestyreordningen i folketingssamlingen 1977-78 fremsatte forslag til lov om folkeskolen i Grønland, jfr. Folketingstidende 1977-78, Tillæg A, sp. 4891. Bortset fra en ændring af bemærkningerne til lovforslaget genfremstilles lovforslaget uændret.

Almindelige bemærkninger.

Ifølge bestemmelsen i § 5 i forslaget til lov om Grønlands hjemmestyre kan rigsmyndighederne efter forhandling med hjemmestyret ved lov bemyndige hjemmestyret til at overtage den regelfastsettende myndighed for samt administrationen af et sagsområde eller en del af et sagsområde, der er nævnt i bilaget til loven. Tilskud til således overtagne sagsområder fastsættes ved lov.

Ved nærværende lovforslag samt forslagene til lov for Grønland om arbejds- og socialvæsenet, lov for Grønland om uddannelsen af lærere til folkeskolen og om de social-pædagogiske uddannelser, lov for Grønland om erhvervsmæssige uddannelser, lov om radio- og fjernsynsvirksomhed i Grønland, lov for Grønland om fritidsvirksomhed, lov om biblioteksvæsenet i Grønland og lov om kirken i Grønland foreslås en række opgaver overført til hjemmestyret i overensstemmelse med bestemmelsen i hjemmestyrelovens § 5. Lovforslagene vedrører de sagsområder, der af Hjemmestyrekommissionen er foreslået overført til hjemmestyret inden 1. januar 1981, jfr. bemærkningerne til § 5 i forslaget til lov om Grønlands hjemmestyre. Forslagene er stort set uændrede i forhold til de af kommissionen udarbejdede udkast.

Tilskud til hjemmestyret til varetagelse af de overførte sagsområder vil blive søgt fastsat ved særlig lov, når tidspunktet for hjemmestyrets overtagelse af de enkelte sagsområder er nærmere fastlagt. For at sikre, at hjemmestyret på de sagsområder, der overtages efter hjemmestyrelovens § 5, får såvel en selvstændig kompetence som et selvstændigt økonomisk ansvar, herunder også for prioriteringen af opgaverne, vil tilskud blive søgt ydet som et samlet generelt tilskud omfattende både drifts- og anlægsformål. Tilskuddet, der vil blive fastsat med udgangspunkt i statens besparelse ved de forskellige sagsområders overgang, vil blive søgt udformet efter tilsvarende principper som det generelle tilskud til de danske kommuner, jfr. lov-bekendtgørelse nr. 412 af 2. august 1974 om generelle tilskud til amtskommuner og kommuner, som ændret senest ved lov nr. 120 af 23. marts 1977. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 5 i forslaget til lov om Grønlands hjemmestyre.

Det kan oplyses, at statens samlede årlige driftsudgifter, herunder udgifter til driftstilskud, vedrørende de sagsområder, der foreslås overført, på nuværende tidspunkt er af en størrelsesorden på ca. 300 mill. kr., medens de samlede anlægsudgifter, herunder udgifter til anlægstilskud, andrager 10-15 mill. kr.

I forbindelse med overførelsen af de enkelte sagsområder vil de aktiver (bygninger m. v.), der anvendes ved driften af sagsområdet, blive søgt overdraget vederlagsfrit til de grønlandske myndigheder.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til § 1

Ifølge § 2, stk. 1, i den gældende skolelov - lov nr. 152 af 10. maj 1967 om skolevæsenet i Grønland - består folkeskolen i Grønland af en 7-årig hovedskole, der kan videreføres med 8., 9. og eventuelt 10. klasser samt med en 2-årig forberedelsesskole til en 3-årig realafdeling. Under drøftelserne på efterårsamlingen 1975 om principperne i den fremtidige folkeskoleordning vedtog

Grønlands landsråd, at folkeskolens struktur burde ændres således, at folkeskolen består af en 9-årig hovedskole med børnehaveklasse som 1. klassetrin, og at folkeskolen kan videreføres med en 2-årig fortsættelsesskole og en 2-årig kursussskole.

Under hensyntagen hertil foreslås det, at folkeskolen skal bestå af en 9-årig hovedskole, og at folkeskolen kan videreføres med undervisning i yderligere et antal år. Fastsættelse af folkeskolens nærmere struktur inden for såvel hovedskolen som den videre undervisning overlades derimod til hjemmestyret, der kan fastsætte strukturen således, som hjemmestyret finder det mest hensigtsmæssigt.

Til § 2.

I forbindelse med, at hovedskolen foreslås udvidet til 9 år, foreslås det i stk. 1 i overensstemmelse med landsrådets vedtagelse, at der skal være 9 års undervisningspligt i modsætning til i dag, hvor der er 7 års undervisningspligt, jfr. den gældende skolelovs § 26, stk. 1. Undervisningspligten bliver herved af tilsvarende længde som i Danmark.

Da det vil kunne være vanskeligt at tilpasse navnlig en oplæring i fangererhvervet med opfyldelse af undervisningspligten, foreslås det i stk. 2, at et barn, når særlige grunde taler derfor, kan fritages for undervisning efter 8 års undervisning.

Bestemmelsen i stk. 3 svarer til reglen i den gældende skolelovs § 28, stk. 1.

Bestemmelsen i stk. 4 svarer stort set til reglen i den gældende skolelovs § 27.

Til § 3

I overensstemmelse med bestemmelsen i grundlovens § 76 foreslås det udtrykkeligt fastsat, at folkeskolen skal modtage et undervisningspligtigt barn til undervisning.

Til § 4

Man har fundet det rigtigt, at der i stk. 1 optages en udtrykkelig bestemmelse om, at undervisning i folkeskolen skal være vederlagsfri, jfr. grundlovens § 76. For at undgå, at økonomiske hensyn skal medføre, at et barn ikke får den mest hensigtsmæssige undervisning, eller at man ikke opnår den bedst mulige udnyttelse af folkeskolens kapacitet, foreslås det endvidere, at ophold på kostskoler i Grønland og Danmark for børn i den undervisningspligtige alder, der er tilrettelagt gennem folkeskolen i Grønland, skal være vederlagsfri.

Bestemmelsen i stk. 2 svarer til reglen i den gældende skolelovs § 12.

Til § 5

I overensstemmelse med bestemmelsen i § 5 i forslaget til lov om Grønlands hjemmestyre, foreslås det, at det overlades til Grønlands hjemmestyre at fastsætte de nærmere regler om folkeskolen i Grønland.

Til § 6

For at lovens ikrafttrædelsestidspunkt og dermed tidspunktet for ophævelsen af den gældende skolelov kan afpasses med tidspunktet for ikrafttrædelsen af de af hjemmestyret vedtagne landsstingsforordninger om folkeskolen, foreslås det i stk. 1, at tidspunktet for lovens ikrafttræden bestemmes af ministeren for Grønland.

I henhold til den gældende lovgivning om skolevæsenet i Grønland er der udstedt en række administrative forskrifter, hvis regler formentlig i vidt omfang fortsat vil kunne anvendes under den af hjemmestyret fastsatte skoleordning. Af praktiske grunde foreslås det derfor som en overgangsordning, at de bekendtgørelser m. v., der er udstedt i henhold til den gældende skolelovgivning, forbliver i kraft, indtil de ændres eller ophæves ved bestemmelser udfærdiget i medfør af denne lov.